

Verwacht geen applaus voor verhogen btw

Om de lasten op arbeid te verlagen is het onvermijdelijk de btw te verhogen. Dat vergt lef.

Laurens Berentsen
Amsterdam

Voormalig staatssecretaris Frans Weekers van Financiën kan erover meepraten: als je aan de boodschappen komt, zijn de rapen gaar. De vorig jaar gesneefde VVD-bewindsman lanceerde op donderdag 14 april 2011 het plan om het verlaagde lage btw-tarief voor onder meer levensmiddelen af te schaffen. Zijn voorstel werd nog dezelfde dag getorpedeerd door toenmalig coalitiegenoot CDA en gedoogpartner PVV. Weekers reputatie als brokkenpiloot was gevestigd.

De vraag is in hoeverre de huidige staatssecretaris van Financiën Eric Wiebes zijn vingers nog durft te branden aan de omzetbelasting in de herziening van het belastingstelsel.

De loon- en inkomstenbelasting en de omzetbelasting zijn samen goed voor ruim twee derde van de belastingopbrengsten van het Rijk. Als de lasten op arbeid substantieel omlaag moeten, is het bijna onvermijdelijk dat de heffingen op consumptie omhoog gaan. Maar als Wiebes gaat sleutelen aan het verlaagde btw-tarief, zal hem niet alleen de duurdere boodschappenmand voor de voeten worden geworpen, hij roept ook de toorn over zich af van kappers, fietsmakers, restauranthouders en andere ondernemers in arbeidsintensieve sectoren die profiteren van het verlaagde tarief.

In de brief die Wiebes op Prinsjesdag naar de Tweede Kamer stuurde, staat dat het kabinet de belastingdruk wil verschuiven van arbeid naar consumptie, omdat dit minder verstorend is voor de economie. De staatssecretaris merkt verder op dat Nederland stevig gebruikmaakt van het verlaagde btw-tarief, dat bovendien lager ligt dan in veel andere Europese landen.

Opvallend is dat Wiebes de voedingsmiddelen alvast buitenschot houdt. Hij schrijft namelijk dat de schatkist € 6,7 mrd misloopt door de heffing van 6% in de andere categorieën waarvoor het verlaagde tarief geldt.

Het klassieke bezwaar uit vooral linkse hoek tegen verhoging van het verlaagde tarief is dat mensen met een kleine portemonnee hierdoor onevenredig hard worden geraakt. Zij zouden een groter deel van hun inkomen uitgeven

Opvallend is dat staatssecretaris Wiebes de voedingsmiddelen buiten schot houdt

ILLUSTRATIE: MAX KISMAN VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

Hervorming belastingstelsel (2)

De herziening van het belastingstelsel is de belangrijkste taak die het kabinet zich heeft gesteld. Staatssecretaris Eric Wiebes van Financiën werkt met de fiscale specialisten van VVD en PvdA aan een voorstel. Aan welke knoppen kunnen zij draaien? Vandaag de omzetbelasting.

aan levensmiddelen in het laagtarief dan hogere inkomens.

Dit klopt echter niet. Ongeacht de hoogte van hun inkomen geven Nederlanders ruim een vijfde daarvan uit aan producten en diensten die onder laagtarief vallen, zo blijkt uit berekeningen van het Centraal Planbureau. De vrees dat verhoging tot forse denivellering leidt, is dus ongegrond. Dat is inmiddels ook doorgedrongen bij de PvdA. De armen profiteren bij het aankopen van brood, melk en groenten van het lage tarief, twee keer modaal profiteert ervan als zij gaan eten in een sterrenrestaurant. Want ook daar geldt nu nog het tarief van 6%, afgezien van de begeleidende wijnen en het digestief.

Maar het laat zich raden dat de eigenaar van het sterrenrestaurant en zijn collega's niet staan te juichen als zij hun klanten zo meteen meer btw in rekening moeten brengen. De 'gastvrijheidssector' heeft alvast door onderzoeksinstituut Nyfer laten uitrekenen dat afschaffen van het verlaagde btw-tarief in deze sector 55.000 banen gaat kosten. Het kabinet spant het paard achter de wa-

gen, concludeert de ondernemerslobby, want het zegt juist dat de belastingherziening tot extra banen moet leiden. Een geluid waarvoor de VVD gevoelig is.

In de Nyfer-studie zijn echter de gunstige effecten van de lagere loon- en inkomstenbelasting achterwege gelaten, stelt Peter Kavelaars, hoogleraar fiscale economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. 'Een aantal arbeidsintensieve sectoren heeft uitstekend gelobbyd, maar waarom zouden wij die fiscaal subsidiëren', zegt Kavelaars over het verlaagde tarief dat sinds 2000 geldt voor deze sectoren.

Kavelaars vindt Wiebes aan zijn zijde. Het lage btw-tarief is geen doelmatig instrument gebleken om de arbeidsintensieve dienstverlening te stimuleren, schreef die op Prinsjesdag. De vraag is of de regeringscoalitie daaruit consequenties durft te trekken met algemene verkiezingen in het verschiet.

Deel 1 in de serie over de belastingherziening, over de arbeidslasten, verscheen 22 april. Lees de verhalen terug op: fd.nl/belastinghervorming

Tarief Uniform

Slijters, kruideniers en pomphouders uit de grensstreek zijn er als de kippen bij zodra belastingen op consumptie dreigen te worden verhoogd. Zij vrezen dat prijsbewuste Belgen en Duitsers wegblijven en streekgenoten de grens oversteken om drank te kopen, boodschappen te doen en te tanken. Pomphouders uit de grensstreek tugen herhaaldelijk naar het Binnenhof om de accijnsverhoging op benzine te laten terugdraaien. Zij keerden telkens onverrichter zake huiswaarts. De btw-tarieven in België, Duitsland en Nederland ontlopen elkaar niet veel. Als percentage van het bruto binnenlands product en als aandeel in de totale belastingopbrengst, is de bijdrage van heffingen op consumptie in Nederland het laagst.

Fiscalisten houden van eenvoud en ook bij de hervorming van het belastingstelsel is vereenvoudiging een hoofddoel. Uniformering van het btw-tarief past daarbij. Het ministerie van Financiën rekende in 2008 uit dat de geschatte nalevingskosten van € 408 mln voor het bedrijfsleven destijds met zo'n € 100 mln zouden dalen door harmonisatie van de tarieven. Een concrete variant is één tarief van 18%. Geleidelijke verhoging van het verlaagde tarief van 6% levert uiteindelijk € 9 mrd op. Verlaging van het standaardtarief van 21% scheelt € 4,8 mrd in de schatkist. Dan blijft er € 4,2 mrd over om de lasten op arbeid te verlagen.

